

ArbetSams museidagar 2007, 4-5 maj

I dagarna tre, och för åttonde året i rad arrangerade ArbetSam museidagar i anslutning till årsmötet. Cirka 80 deltagare anlände till Östersund och Jamtli, Jämtlands Läns Museum.

Dagen före årsmötet samlades delar av ArbetSams styrelse för att planera årsmötesdagarna. Man passade då på att besöka Folke Boogh och hans fantastiska Skogs- och flottningsmuseum i Laxviken.

Efter årsmötet stod trettio förväntansfulla museibesökare i kö för att med veteranbuss få en tur ut till **Jämtlands Flyg- & Lottamuseum**. Museet ligger vid Optands flygfält och öppnades 1994. Flygplan, motorer och utrustning från olika epoker. Lottamuseet är uppbyggd i en barack från slutet på 1930-talet som användes som matsal och officersmäss på krigsbasen i Optand. Efter andra världskrigets slut lades basen i malpåse för att 50 år senare invigas som museum.

DAG 1 – tema **Barnverksamhet på arbetslivsmuseer**

På förmiddagen samlades deltagarna i Rentzhogsalen på **Jamtli** och välkomnades av museichef Henrik Zipsane och ArbetSams ordförande Barbro Frankie.

1:e antikvarie Ove Hemmendorff berättade om Jämtlands historia, karaktär och dess arbetslivsmuseer samt gav en introduktion av vad programmet erbjöd under helgen i Östersund med omnejd. Jamtlis pedagog Magnus Eriksson gav en kort presentation av museets pedagogiska verksamhet för barn och ungdomar. Här kan barnen göra tidsresor i Hackåsgården eller ta körkort i Barnens Trafikskola och klä, tala, arbeta och leka som man gjorde förr. Lunchen intogs i anrika Hov som etablerades som del av friluftsmuseet på Jamtli redan 1913, och är den äldsta restaurangen i Östersund. Vi bjöds på nationalromantisk miljö och utsökt mat. Efter lunchen var det guidad rundvandring i Jamtlis friluftsmuseum med intressanta stopp i barnverksamheterna. Eftermiddagen avslutades med ArbetSams årsmöte. Kassör Hans Björke och Ingrid Bengts avtackades för sitt engagerade arbete i styrelsen. Nya namn i ArbetSams styrelse är suppleant Erika Grann från Pythagoras Industrimuseum i Norrtälje och Kent Vikström från CTH Fabriksmuseum i Borlänge.

På eftermiddagen fick deltagarna tid att titta närmare på Jamtlis utställningar som skildrar historia från istidens slut, vikingatid, samernas kultur och intressanta frågeställningar i nutid. Museet visar utställningar med skön scenografi och rariteter som de 1000-åriga Överhagdalsbonaderna, Europas äldsta kompletta bildvävar som har sitt ursprung i den fornnordiska gudavärlden. Kvällen avslutades med Gästabudsbuffé på restaurang Hov.

DAG 2 – tema *Fjället*

I arla morgonstund väntade två bussar på deltagarna, för en resa som inte skulle avslutas före 22.00 om aftonen. För den morgontrötta hjälpte det med jämtländsk sång som vår busschaufför frikostigt bjöd på under resan. Första stoppet var vid **Ångaren Östersund** en av Sveriges äldsta ångfartyg i passagerartrafik. S/S Östersund byggdes 1874 på Oscarshamns mekaniska verkstad. Båten gick i trafik till 1963 för att sedan säljas för skrotning, men genom en ödets nyck blev detta aldrig verkställt. 1982 tog några Arvesundsbor initiativet för att rädda ångaren och startade Föreningen Bevara Ångaren Östersund. Ångaren var uppe på slip vid Storsjöns storslagna vy med hela fjällvärlden som vacker kuliss i bakgrunden.

Vid nästa stopp på **Arvemuseet** hördes lokomobilens taktfasta välkomnande hälsning. Museet visar utställningar om hur människans hem och arbete förändrades från självhushåll till dagens högteknologiska konsumtionssamhälle.

Framme vid **Fröa Gruva** hälsade Ingemar Fredriksson välkommen och vi blev serverade soppa med renkött och norrländsk tunnbrödsstut. Berit Lindh från Åre kommun berättade om kommunen. Med nöjda, mätta magar fick vi en guidad vandring i gruvbyn som ligger vid Åreskutans östra sida. Våra guider var tidsenligt klädda och berättade med varm entusiasm om hur gruvbyn vuxit fram och om kopparbrytningen under 1700-1900 talet. Vandringen gick igenom pumphus, förbi varphögar med kopparblänk och avslutades med ett besök i gruvan.

Från gruva upp till 1274 meters höjd! Efter en hisnande kabinresa fick vi ett exklusivt besök uppe på **Åreskutan**. Inga slalomåkare bara ArbetSams deltagare, snön och den vidsträckta fjällvärlden så långt ögat nådde. Väl nere i Åre by erbjöds guidade vandringar eller egen tid före excellent middag på Holiday Club. Fyllda av intryck, trevliga möten, storlagen natur och frisk luft stöp vi i säng.

DAG 3- tema *Snillen*

Ny dag och bussarna rullade iväg till väntande värdar redan klockan 08.00. I Snilleriket stannade vi först till vid **Gisselfors kaggfabrik**. Här visade Paul-Anders Paulsson vad hans farfar byggt upp för över hundra år sedan. Med egna konstruktioner byggde farfadern upp en fabrik som producerade upp till 1600 kaggar per dag. Kaggar som användes till hjortronmylta, smör och sillförvaring. Här hade också Filip Karlsson från **Bingstasmedjan** mött upp och visade till deltagarnas förtjusning en mycket intressant och pedagogisk film om hur bössmidet gick till. På **Hovermo Gårds och Industrimuseum** välkomnade bröderna Folke och Yngve Eriksson. Barnbarnsbarn till den självlärd mångsysslaren Johannes Andersson som med sina tre söner uppförde gårdens maskiner och byggnader. Här visades en bevarad produktionsanläggning med kvarn, ramsåg, smedja och kraftstation som var i drift redan 1918 och som fortfarande förser byn med elström. Här fanns också fioler, klockor, snickeriarbeten som den innovativa släktens anfäder själva byggt.

Nu kurrade magarna igen och vi ställde kosan till **Persåsen Hantverks-hotellet**. Leif Wikner med familj och hantverkare från hela Sverige bjuder på en "träfilosofi" där träets struktur, blånadens uttryck och olika träslag är grunden för formgivning, mönsterpassning och ytbehandling. Efter en special-komponerad lunch från John Ericssons dagar berättade Leif om sin passion för träet, mystiken och hantverket. Lena Olsson från Bergs kommun gav oss en presentation av kommunen och den livskvalitet som trakten erbjuder. Vi hann nätt och jämt ta del av det otroliga utbud som Persåsens hantverksbutik erbjöd förrän vår sjungande chaufför Anders Silfverdal manade till återfärd mot Östersund och vidare till tåg och flyg för hemfärd.

Text: Heidi Eklund
Foto: Torsten Nilsson

